

Kad jāievēro 7200 eiro ierobežojums darījumiem skaidrā naudā?

2018-11-13

Krišjānis Bušs, ZAB "COBALT", zvērināta advokāta palīgs

Ražotājs pārdod un piegādā savu produkciju citiem uzņēmumiem, izsniedzot par to čekus un pavadzīmes. Samaksa tiek saņemta skaidrā naudā. Vai vienā dienā veiktie darījumi (tostarp piegādājot produkciju dažādiem uzņēmumiem) uzskatāmi par vienu darījumu un līdz ar to jāievēro 7200 eiro ierobežojums darījumiem skaidrā naudā? Vai tomēr tie ir dažādi darījumi?

Saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" (likums par NN) [30.panta](#) 1.daļas 2.teikumu nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz 7200 eiro (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās). Tas attiecināms uz katru atsevišķu darījumu ar vienu darījumu partneri neatkarīgi no tā, kādā laika periodā šie darījumi notiek. Lai noteiktu, vai nodokļu maksātāja veiktās operācijas uzskatāmas par vienu darījumu, jāņem vērā to juridiskā forma, ekonomiskais saturs un būtība. Nav pieļaujama mākslīga viena darījuma sadalīšana vairākās operācijās.

Piemēram, nodokļu maksātājs var veikt līdzīga rakstura darījumus ar sabiedrībām A, B un C, kas katrs atsevišķi skaidrā naudā nepārsniedz (bet kopā pārsniedz) 7200 eiro. Tie katrs tiktu uzskatīti par atsevišķu darījumu likuma par NN [30.panta](#) 1.daļas 2.teikuma izpratnē. Tomēr nodokļu maksātājs viena darījuma (līguma) ietvaros nevar veikt, piemēram, trīs atsevišķas vienas un tās pašas preces piegādes, par katru saņemot 7200 eiro skaidrā naudā. Trīs šādas operācijas būtu uzskatāmas par vienu darījumu (viena līguma izpildi), kura summa ir 21 600 eiro. Minētajā piemērā nodokļu maksātājs varētu saņemt 7200 eiro skaidrā naudā, savukārt atlikusī summa – 14 400 eiro – būtu jāsaņem bezskaidras naudas norēķinu veidā.

Arī tiesu praksē atzīts, ka likuma par NN [30.panta](#) 1.daļas 2.teikumā, nosakot nodokļu maksātājam aizliegumu veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz 7200 eiro, ietverts paskaidrojums, ka šis aizliegums attiecināms arī uz darījumiem, kas notiek vairākās operācijās. No šīs tiesību normas izriet, ka likumdevēja mērķis bija ieviest arī tādus darījumus, kur visa samaksa netiek veikta vienlaikus, bet vairākos maksājumos, kā arī izslēgt iespēju, ka notiek mākslīga darījuma summas sadalīšana. Tiesību normā prasīts, lai darījums, kura summa pārsniedz 7200 eiro, tiktu veikts, izmantojot bezskaidras naudas norēķinus (skat., piemēram, Kuldīgas rajona tiesas 2016.gada 12.februāra spriedumu lietā Nr.119006915).